

De keuze van D66

Als sociaal-liberale partij staat D66 in de traditie van het ontplooiingsliberalisme. De overheid heeft hierin als taak om mensen de ruimte te geven om zich te ontwikkelen. Het is vervolgens de verantwoordelijkheid van deze mensen om de geboden ruimte te benutten. D66 streeft naar economische zelfstandigheid voor zoveel mogelijk mensen. Wie presteert, verdient daarvoor een beloning. Natuurlijk is er een sociaal vangnet nodig voor diegenen die om gegronde redenen niet mee kunnen komen. Uitgangspunt blijft echter het zoveel mogelijk bieden van gelijke kansen. Hierin onderscheiden wij ons van andere linkse partijen, die geobsedeerd zijn door koopkrachtplaatjes, herverdeling en streven naar gelijke uitkomsten. Dit laatste vindt D66 niet productief.

Onderwijs is het ultieme middel om mensen de kans te geven zich te ontwikkelen. Een economische vertaling van die gedachte is terug te vinden in het artikel 'Economische groei komt door goed onderwijs' van J.S.M. Groot. Het verband tussen onderwijs en economie wordt tegenwoordig gelukkig in toenemende mate onderkend en geanalyseerd. Het artikel vormt een dappere poging in die richting uit de tijd dat hier veel minder aandacht voor was. Groot stelt dat de economische groei in Nederland omhoog kan door achterstanden in het onderwijs in te halen en de sociale uitgaven te verminderen. Ik zou daar aan toe willen voegen dat het socialer is om in een goede opleiding te investeren dan mensen naderhand afhankelijk te maken van het subsidie-infuus.

Dit brengt mij op het memorabele artikel van M.A. Allers, getiteld 'De anatomie van de armoedeval'. De politiek is uiterst bedreven in het bedenken van alle mogelijke koopkracht-reparaties. Soms is dat zeer terecht, maar je kunt ook overdrijven. Voor je het weet gaan mensen er op achteruit in plaats van vooruit als ze hun uitkering verruilen voor betaalde arbeid. Daarnaast is het lang niet altijd lonend

om meer uren te gaan werken. Er is veelal sprake van een uitruil tussen herverdeling en efficiency. In ieder geval heeft Allers dit dilemma indringend onder de aandacht gebracht. Ik moet hier geregeld aan terugdenken als de Tweede Kamer weer eens te hoop loopt over de koopkracht. Tot mijn vreugde slaagt het verkiezingsprogramma van D66 er in de replacement rate met 2,4 procent te verlagen, zodat werken meer gaat lonen.

Ten slotte hoeft een goed ESB-artikel niet per se een ingewikkeld economisch model met allerlei regressievergelijkingen te beschrijven. Het simpelweg opsommen van een aantal relevante feiten kan bijzonder veelzeggend zijn. Zo illustreert P. van Winden in 'Levensloop in historisch perspectief' in enkele alinea's dat Nederlanders in de periode 1960-2000 steeds ouder zijn geworden, maar tegelijkertijd steeds minder zijn gaan werken. Het is duidelijk dat ook vrije tijd economische waarde heeft, maar de combinatie van langer doorstuderen, kortere werkweken, vervroegd pensioen en een hogere levensverwachting is niet houdbaar in het licht van de vergrijzing. Het kabinet-Balkenende II heeft maatregelen durven nemen om VUT en prepensioen te ontmoedigen. D66 vindt dat een nieuwe regering nu ook de visie moet hebben om de AOW-leeftijd te verhogen. Dat houdt de AOW betaalbaar en de lasten draagbaar.

BERT BAKKER